Аксютин В. В., Штанагей Д. В., Потоп В.
Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна
Університет Пітешті, Пітешть, Румунія

ЗВ'ЯЗОК МІЖ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИМ СТАНОМ ТА СТИЛЕМ ВЕДЕННЯ ПОЄДИНКУ У КВАЛІФІКОВАНИХ БОКСЕРІВ

Актуальність. На сучасному етапі розвитку боксу стиль ведення двобію є характерною особливістю кожного професійного боксера. Так, є боксери, які відрізняються великою силою та активністю в поєдинку. Їх відрізняє сила удару, прагнення до силового придушення противника [1, 2]. Найбільш вдалим варіантом є здатність поєднувати різні стилі, і в різних боях показувати різні манери ведення поєдинку. Проте все ж найбільш характерні риси рухів спортсменів залишаються незмінними, що й дає підставу говорити про переважання стилю [3]. Визначення схильності боксера до певного стилю ведення поєдинку є актуальним завданням, оскільки діяльність, як правило, проявляється на етапі максимальної реалізації можливостей спортсмена. Аналіз наукової літератури свідчить про недостатність вивчення проблеми, пов'язаної із використанням індивідуально-типологічних психофізіологічних характеристик для виявлення стилів ведення поєдинку у боксерів. Адже, стан індивідуально-типологічних властивостей безпосередньо пов'язаний із стилями ведення боксерського поєдинку [4, 5].

Метою роботи було пошук інформативних психофізіологічних показників боксерів для визначення стилю ведення поєдинку.

Методика. Обстежено 22 кваліфікованих боксерів, віком 18-25 років. Досліджувалися психофізіологічні характеристики за тестами, які визначають емоційний стан та сенсомоторні функції. Емоційний стан вивчався за допомогою 8-кольоровим варіантом тесту Люшера в модифікації Л.Собчик (метод парних порівнянь). Визначались показники працездатності, втоми, тривоги, ексцентричність, концентричність, вегетативний коефіцієнт, гетерономність, автономність. Крім того, визначились когнітивні функцій, зокрема, увага, сприйняття та мислення вивчалися за тестом «встановлення закономірностей». Оцінювались швидкості та точності впізнання слова, закодованого знаковою послідовністю серед 25-пунктових варіантів з 5-альтернативним вибором.

Результати досліджень. Для оцінки психологічного стану та когнітивних функцій усіх боксерів було розподіллено на дві групи за стилем введення бою. За опитування виявлено два основних напрями за стилем: атакуючий та захисний.

У групу спортсменів із атакуючим стилем ведення поєдинку увійшло 10 осіб, у групу спортсменів із захисним стилем ведення поєдинку увійшло 12 осіб. Аналіз результатів за цифровим тестом Люшера доказав, що показник працездатності має тенденцію до збільшення значень у боксерів із атакуючим стилем ведення поєдинку. Також виявлено достовірно вищі значення гетерономності у боксерів із атакуючим стилем ведення бою. Отриманий результат відображає факт наявності, з одного боку вищого рівня працездатності у боксерів із атакуючим стилем ведення бою, порівняно із боксерами із захисним стилем ведення бою, а з другого – наявність залежності від зовнішніх впливів, компромістність.

Аналіз когнітивних характеристик встановив, що боксери з атакуючим стилем ведення поєдинку характеризуються високими значення швидкості та переробки інформації. Однак, зростання швидкісних характеристик у боксерів пов'язано із

погіршанням когнітивних функцій: ефективності та продуктивності переробки інформації. Отриманий результат узгоджується із нашим дослідженнями, в яких показано антагоністичний характер зв'язків між швидкісними показниками нейродинамічних функцій та когнітивними характеристиками [6].

Висновки:

Виявлено інформативні показники психофізіологічних функцій для визначення стилю ведення поєдинку у боксерів. Встановлено, що атакуючий стиль ведення поєдинку у боксерів супроводжується наявністю високого рівня працездатності, зниженням стомленості, тривоги та залежністю від стану вегетативних функцій. Зниження автономності та зростання гетерономності у структурі психофізіологічного стану боксерів із атакуючим стилем ведення поєдинку, що вказує на наявність компромісність та запобігання зовнішніх невдач. Боксери з атакуючим стилем ведення поєдинку характеризуються високими значення швидкості та переробки інформації.

Список використаних джерел

1. Aksutin, V. V., & Korobeynikov, G. V. (2014). Study of special capacity in boxers with different styles of fight. *Physical education of students*, *18*(5), 3-7.
2. Lewandowski, J. (2012). Olympic boxing. *A not so sweet science. Teoksessa Heather Reid & Michael Austin (toim.) The olympics and philosophy. Lexington: The Univeristy Press of Kentucky*, 161-174.
3. Zazryn, T. R., McCrory, P. R., & Cameron, P. A. (2009). Injury rates and risk factors in competitive professional boxing. *Clinical journal of sport medicine*, *19*(1), 20-25..
4. Kiprych, S. V. (2014). Control system improvement of qualified boxers based assessment system change reaction cardiorespiratory during the immediate preparation for competition. *Physical education of students*, (4), 26-32.
5. Ivanovna, P. V., Andreevich, S. D., Germanovna, K. Y., Anatolyevna, B. N., Vitalyevich, L. J., & Aleksandrovich, S. A. (2017). Psychophysiological Determinants of Successful Training and Competitive Activity of Martial Artists. *Journal of Pharmaceutical Sciences and Research*, *9*(10), 1792-1796.
6. Korobeynikov, G. V., Aksutin, V. V., & Smoliar, I. I. (2015). Connection of boxers' combat styles with psycho-physiological characteristics. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, *19*(9), 33-37.